UTSVEVENDE NATTELIV PÅ FJELLSIDEN

Møllendal gravplass er vinterhjemmet til bykråkene i Bergen. De som ikke vil overnatte på en kirkegård, vagler seg i et velvokst løvtre på FJELLSIDEN.

Når det lir mot kveld vinterstid, kommer flokker av kråker flygende hjem fra arbeid, slik de alltid har gjort. Innflygingsrutene er temmelig faste, fra alle bydeler og fra søndre Askøy. I skogholt eller på islagte vann er det gjerne mellomlanding for å hanke inn etternølere. Så inntar hele flokken, flere enn ti tusen ved siste telling, byen med skrik og skrål.

Ingvar Grastveit

Slagsmålene om den beste nattekvisten går heller ikke lydløst for seg. Det evinnelige spetakkelet gjør at kråkene ikke er særlig populære naboer. Den gangen vinterkvarteret lå ved Kolstien på Natland, ble det påstått at kråkene hadde noe av ansvaret for at salgsverdien på boligene i området gikk ned. Et stykke ut på 1980-tallet utvandret bykråkene fra Kolstien. Kanskje syntes kråkene at Kolstien lå for langt fra sentrum, eller kanskje de ble forstyrret for ofte av sinte naboer? På Møllendal gravplass blir de ikke forstyrret, i hvert fall ikke av folk. Også på Fjellsiden har de fått være noenlunde i fred.

Sammen med sentrumsmåsene og renovasjonsselskapets folk er bykråkene Bergens viktigste renholdere. Da bossfyllingen lå åpent i Rådalen, var dette et yndet tilholdssted for kråkene på dagtid. Her var det stabil tilgang på mat – et bra alternativ til å patruljere Fyllingsdalen på jakt etter en kassert rosinbolle eller å vente på lavvann ved Straume for å se om en svimeslått kråkebolle skulle reke i land.

Det er mange flere kråker i Bergen om vinteren enn om sommeren. Etter hekketiden kommer fugl fra vide omkring for å ta vinterjobb i byen. Over tid har antallet vært nokså stabilt. Bergenserne bør være glade for kråkene. Uten dem ville byens natteliv ha vært mindre livlig, og vinterdagene ville ha vært mer grå og forsøplet.

Synet på kråkenes plass i naturen har endret seg. Denne plakaten ble laget til kråkelotteriet i Bergen i 1950.

FLØYFJELLET BLIR SKOGKLEDD

Skogplantingen på FLØYFJELLET startet så smått i 1870-årene. Det nystiftede BERGENS SKOG- OG TRÆPLANTNINGSSELSKAP var sentralt i få tiltaket i gang (Ⓣ161). Fra en tidlig årsberetning i selskapet heter det at «det bør være en æressag for Bergen, at byens eget omraade ikke ligger som nøgne heier længer end høist nødvendig». I tiårene som fulgte, ble fjellsidene nærmest systematisk tilplantet, og det var et allment syn at dette var positivt. Men da selskapet startet utplanting på Ulriken i 1936, kom det reaksjoner. Kritikerne påstod at fjellene, som gjennom generasjoner hadde vært med på å gi byen karakter, mistet sin profil. Bergen stod i fare for å bli byen mellom de sju åsene.

Det er gjennom årenes løp blitt plantet mye gran og sitkagran, også buskfuru, spesielt på de værharde og karrige stedene. Men barskogen er sårbar for brann, i motsetning til lauvskogen. Etter at mye ung barskog gikk tapt i en skogbrann i 1889, ble det derfor også plantet ut løvskog, blant annet bøk, lønn, ask, alm, rødeik og bjørk. Løvskogen bidrar også til at skogen på byfjellene får større variasjon og et spill av farger.

På vei til Tippetue, en sensommermorgen i 1950-årene. (Alf Adriansen)

GAMMEL FURUSKOG

En avstikker til den åpne skogen ved BRENNHAUGEN i Munkebotsdalen gir en annen skogsopplevelse enn det den noe ensformige, tette planteskogen langs veiene på Fløyen byr på. Når du har tatt av fra veien ovenfor Munkebotsvatnet, kommer du inn i en furuskog uten tydelige stier. I skogen er det også bjørk og noen steder hassel og platanlønn. Høyere oppe i lien står restene etter en gammel furuskog. Trærne er grovvokste med kraftige greiner, og noen av dem er trolig minst 300 år gamle. (Foto: Bjørn Moe)